

Procederen bij de Raad van Arbitrage in bouwgeschillen

(2^e herziene druk)

Redactie

Leendert C. van den Berg

Jacob M. Henriquez

Melanie Kosterink

Frank Ronner

Sjoerd J.H. Rutten

Caroline F. van Spanje – van Klaveren

instituut voor bouwrecht

's-Gravenhage - 2023

Voorwoord

De tijd gaat snel. Het is alweer zeven jaren geleden dat het eerste boek over de Processuele rechtspraak van de Raad van Arbitrage (toen nog ‘voor de Bouw’) verscheen. Dat boek, samengesteld door het Construction Committee van de Dutch Arbitration Association en uitgegeven door het Instituut voor Bouwrecht is zeer goed ontvangen en voorzag dus kennelijk in een behoefte. Dat heeft de auteurs en het Instituut voor Bouwrecht, op initiatief van Melanie Kosterink, doen besluiten een update van het eerste boek te maken, waarin ook de processuele jurisprudentie van de afgelopen jaren is verwerkt.

De Raad van Arbitrage in bouwgeschillen heeft sedert 2016 eerst een geleidelijke toename in het aantal nieuw aangebrachte zaken mogen constateren, maar 2021 liet ineens een flinke daling van het aantal nieuw aangebrachte geschillen zien. Die daling deed zich zowel bij gewone raadsgeschillen als bij garantiegeschillen (Woningborg en GIW) in ongeveer gelijke mate voor. Het aantal nieuwe geschillen in 2022 was ongeveer gelijk aan het niveau van 2021. Daarbij valt op dat het aantal gewone raadsgeschillen licht stijgt en het aantal garantiegeschillen nagenoeg stabiel blijft. Het aantal hoger beroepszaken vertoont een significante daling. Dat laatste past bij de trend die zich al vanaf 2011 manifesteert en valt alleen maar toe te juichen, als het tenminste komt doordat de kwaliteit van de eerste aanleg een stijgende lijn vertoont. Ik durf de veronderstelling aan dat de kwaliteit van de eerste aanleg een impuls heeft gekregen door het steeds vaker inzetten van een jurist/(oud)rechter, als voorzitter bij meervoudige eerstelijnszaken. Een interne analyse heeft overigens uitgewezen dat de daling van het aantal nieuwe zaken in 2021/2022 vrijwel zeker heeft te maken met de effecten van Covid 19 op de economie. Ook bij de civiele sectoren van de rechtbanken is het aantal nieuw aangebrachte zaken in 2021/2022 significant gedaald.

Naast de naamwijziging die de Raad heeft ondergaan en die hopelijk een einde heeft gemaakt aan de bij sommigen levende - onjuiste - veronderstelling dat de Raad er vooral voor aannemers (bouwers) was en die duidelijk maakt dat het bij de Raad om bouwgeschillen gaat, zijn er een paar processuele verwickelingen geweest die speciale aandacht vereisen. Allereerst is het rolreglement per 15 maart 2023 aangepast. Daarbij zijn een aantal termijnen verkort. Ook is er sedert 1 augustus 2021 een aangepast arbitragereglement van toepassing. Beide reglementen zijn te vinden op de website van de Raad en achterin dit boek.

Artikel 22 lid 3 van het arbitragereglement is aangevuld om nog eens te onderstrepen dat artikel 10 lid 4 ook in hoger beroep geldt. Dat betekent dat de voorzitter, in bijzondere gevallen, op verzoek van een partij appel op nader aan te voeren gronden kan toestaan. Daarbij kan worden gedacht aan gevallen waarin het om proceseconomische redenen onpraktisch kan zijn om de grieven in de appeldagvaarding te moeten opnemen.

Dit tweede boek is qua opzet een kopie van het eerste boek. De relevante overwegingen in uitspraken van de RvA zijn overzichtelijk gerangschikt en gebundeld naar onderwerp. Aan bod komen de volgende onderwerpen: bevoegdheid en ontvankelijkheid, eerste

aanleg en hoger beroep, bewijs, spoedbodemgeschil, kort geding, schadestaatprocedure, dwangsom & executiegeschil en kosten.

Zonder de inspanningen van Leendert van den Berg, Jacob Henriquez, Melanie Kosterink, Caroline van Spanje, Frank Ronner en Sjoerd Rutten was deze bundel niet tot stand gekomen. Heel veel dank daarvoor.

Ik spreek de hoop uit dat dit handige naslagwerk u vaak van pas zal komen als u met bouwgeschillen te maken krijgt.

Ermelo, 5 April 2023

Klaas E. Mollema, oud voorzitter en oud arbiter van de RvA

Inhoudsopgave

Voorwoord		v
1	Bevoegdheid en ontvankelijkheid	
1.1	Bevoegdheid bij consumenten	1
1.2	Niet vatbaar voor arbitrage	2
1.3	Diverse bevoegdheid	3
1.4	Ontvankelijkheid	18
2	Eerste aanleg	
2.1	Pro forma aanhangig maken	25
2.2	Parkeerrol	30
2.3	Memorie van Eis, Petikum, Substantiëringsplicht	31
2.4	Belang	39
2.5	Geen (tijdige) Memorie van Antwoord/Akte niet-dienen	44
2.6	Eisvermeerdering, eiswijziging	47
2.7	Nieuwe stukken na schriftelijke ronde	53
2.8	Provisionele vordering	57
2.9	Vrijwaring	61
2.10	Tussenkomst, voeging	72
2.11	Uitvoerbaar bij voorraad	77
2.12	Aanvullend vonnis	86
2.13	Herstellvonnis	86
2.14	Verstek	88
2.15	Diversen	89
3	Hoger beroep	
3.1	Overeenkomen hoger beroep	103
3.2	Algemene Termijnenwet	107
3.3	Ambtshalve toetsing hoger beroep termijn	108
3.4	Verlengen beroepstermijn	109
3.5	Verschoonbare termijnoverschrijding	110
3.6	Hoger beroep op nader aan te voeren gronden (‘pro forma’ hoger beroep)	111
3.7	Parkeerrol	114
3.8	Grievensstelsel	115
3.9	Eisen aan memorie van grieven	118
3.10	Grievens zonder conclusie tot vernietiging	121

3.11	Nadere toelichting op grieven (Eén schriftelijke ronde)	121
3.12	Belang bij grief	123
3.13	Nieuwe grieven na memorie van grieven	125
3.14	Devolutieve werking van het appel	127
3.15	Incidentele vordering in appel	129
3.16	Nieuwe stukken na schriftelijke ronde	132
3.17	Eisvermeerdering/eiswijziging in appel	134
3.18	Provisionele vordering in appel	138
3.19	Tussentijds appel	139
3.20	Incidenteel appel	142
3.21	Akte niet-dienen	144
3.22	Uitvoerbaarheid bij voorraad	145
3.23	Ontnemen instantie	146
3.24	Gedekt verweer	148
3.25	Schorsing tenuitvoerlegging vonnis in eerste aanleg (art. 351 Rv)	150
3.26	Zekerheidstelling bij uitvoerbaarheid bij voorraad (art. 235 Rv)	152
3.27	Aanvullend vonnis	154
3.28	Tegenvordering voor het eerst in hoger beroep	157

4 Bewijs

4.1	Bewijsaanbod	159
4.2	(Voorlopig) getuigenverhoor	164
4.3	Deskundigenbericht	167
4.4	Regels van bewijsrecht	171
4.5	Verklaringen ter zitting	173
4.6	Erkenning (en art. 154 Rv)	176
4.7	Exhibitieplicht ex art. 843a Rv en art. 1039 lid 4 (oud) Rv	180
4.8	Plaatsopneming (vastleggen van de toestand)	184

5 Spoedbodemgeschil

5.1	Spoedprocedure invoeren bankgarantie	189
5.2	Bezwaar tegen spoedbehandeling, geen verwijzing naar gewone arbitrageregeling	190
5.3	Bezwaar tegen spoedbehandeling, verwijzing naar de gewone arbitrageregeling	194
5.4	Spoedeisend belang	195
5.5	Overig	197

6 Kort geding

6.1	Bevoegdheid scheidsgerecht tot treffen van een voorlopige voorziening in kort geding	201
6.2	Kwalificatie spoedgeschil	201
6.3	Relatie met bodemprocedure	202
6.4	Spoedeisendheid	204

6.5	Geschiktheid voor kort geding	209
6.6	Verklaring voor recht, voorlopige karakter voorziening in kort geding	212
6.7	Tegenvordering	214
6.8	Indienen stukken	215
6.9	Geldvordering	215
6.10	Overige vorderingen	216
6.11	Bewijsvoering in kort geding	218
6.12	Overig	218
7	Schadestaatprocedure	
7.1	Verwijzing naar schadestaatprocedure	221
7.2	'Te late' stellingen en verwerpen	225
7.3	Overig	228
8	Dwangsom en executiegeschil	
8.1	Dwangsom	231
8.2	Executiegeschil	239
9	Kosten	
9.1	Proceskosten	243
9.2	Kosten van rechtsbijstand	252
9.3	Buitengerechtelijke kosten	253
9.4	Kosten deskundige	255
9.5	Kosten deskundige van verweerder	257
9.6	Beslagkosten	258
9.7	Nakosten	258
9.8	Overig	259
	Statuten Stichting Raad van Arbitrage in bouwgeschillen	261
	Arbitragereglement Raad van Arbitrage in bouwgeschillen - 1 augustus 2021	271
	Rolreglement Raad van Arbitrage in Bouwgeschillen (artikel 10 lid 4 van het Arbitragereglement)	287
	Woningborg Geschillenreglement 2015	297
	Waarborgsom-/moderatieschema's RvA	309
	Leidraad vergoeding kosten van processuele bijstand	315
	Wetsartikelenregister	319
	Jurisprudentieregister	321
	Trefwoordenregister	337